

14. Protocollen

Professioneel werken via protocollen

Boerderijzorgdieren hebben vaak een grote emotionele waarde en er wordt doorgaans ook veel tijd en moeite in geïnvesteerd. Het is dus vanzelfsprekend dat ze een optimale voeding en verzorging krijgen!

Een goede manier om de kwaliteit en continuïteit van de dierenverzorging te verzekeren, is op een gestandaardiseerde manier werken en die werkwijze vastleggen in verschillende protocollen. Het is zeer belangrijk dat alle betrokkenen een **protocol** zoveel mogelijk **zelf ontwerpen** op basis van correcte informatie en dat iedereen het belang ervan erkent. Protocollen dienen **flexibel** te zijn opgesteld en moeten **regelmatig** worden **geëvalueerd** en indien nodig **bijgestuurd**, volgens de wijzigende noden van mens en dier. Evalueer nieuwe protocollen wekelijks tot ze op punt staan en daarna maandelijks of tweemaandelijks om problemen tijdig op te sporen.

Een voederprotocol

Voederfouten verminderen de levenskwaliteit en verkorten de levensduur van boerderijdieren aanzienlijk. De twee meest gemaakte **fouten** zijn het **te veel** voederen en het **verkeerd** voederen van boerderijdieren.

- Te veel voederen:

Kinderboerderijdieren krijgen vaak te veel koolhydraatrijk voer. Obesitas komt vaak voor en zorgt voor gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte.

- Voederfouten:

Met name kleine herbivoren zoals cavia's en konijnen, krijgen vaak een verkeerd rantsoen aangeboden, dat te veel krachtvoer en te weinig ruwvoer, bladgroenten en kruiden bevat. Voederfouten worden meestal door onwetendheid gemaakt. Het is aan de dierenbegeleider(s) om ervoor te zorgen dat het boerderijzorgdier een compleet en correct rantsoen voorgeschoteld krijgt. **Bovendien moet iedereen die het dier voedert, op de hoogte zijn van wat een correcte voeding voor deze specifieke diersoort inhoudt en waarom!**

Om zowel voederfouten als systematisch overvoeren te voorkomen, is het belangrijk om het voederen van een zorgdier in een met kennis van zaken en op maat gemaakt protocol te gieten. Dit voederprotocol zorgt er niet enkel voor dat het rantsoen van het zorgdier volledig is, maar bewaakt ook de correcte hoeveelheden voeder. Het voederprotocol wordt toegelicht en verduidelijkt aan iedereen die bij het voederen van de zorgdieren betrokken is.

Het voederprotocol wordt **per diersoort en per individu** opgesteld. Het wordt maandelijks opnieuw geëvalueerd op basis van het gewicht en / of de BCS (Body Condition Score) van de dieren.

Vergeet niet om het voederprotocol ter **goedkeuring** voor te leggen aan de **dierenarts**.

Zorgbeest

Tips bij het opmaken van een voederprotocol:

- De hoeveelheid voer wordt berekend per dier en in gram of kilogram uitgedrukt. Om het voederprotocol voor iedereen toegankelijk te maken, vertaalt u deze hoeveelheden naar de recipiënten waarin het voer wordt verstrekt. U zoekt met andere woorden potjes of bekers waarvan de inhoud overeen komt met de hoeveelheid voer die elk dier mag krijgen.
- Deze potjes zijn beter iets te klein dan te groot; m.a.w. geef liever twee kleine volle potjes, in plaats van een grote halfvolle pot...
- Vergeet de watergift niet te vermelden in het voederprotocol.
- Giet het protocol in een **stappenplan**. In het geval van seizoensgebonden rantsoenen, maakt u voor ieder seizoen een nieuw stappenplan op.
- Zorg ervoor dat er geen twijfel bestaat over welk voeder bij welk dier hoort. U kunt het voeder bij de dieren bewaren of duidelijke pictogrammen op de voederton plaatsen.

Een schoonmaakprotocol

Maak een protocol voor het schoonmaken van kooien, stallen of verblijven maar vergeet ook de andere schoonmaakkarweien niet, zoals het proper maken van watervoorzieningen, het verwijderen van mest uit de weide, het opruimen van het materiaalhok enzovoort.

Zorg bij het opmaken van de werkschema's voor een eerlijke taakverdeling waar iedereen zich in kan vinden.

Standaardiseer en markeer ook de werktuigen en materialen.

Zorg voor materialen in verschillende kleuren, volgens de diersoort of volgens het gebruiksdoel.

Door met schaduwborden te werken, zorgt u ervoor dat het materiaal gemakkelijk terug op zijn plaats geraakt...

Een gezondheidsprotocol

Alle interventies met betrekking tot de gezondheid van de dieren worden best bijgehouden in een algemeen **logboek** en een **gezondheidsdossier per dier**. In een **gezondheidsprotocol met bijhorende kalender** liggen alle routinematige diergeneeskundige ingrepen per diersoort vast: vaccinaties, ontworming, ontvlooiing, klauwverzorging enzovoort.

Dit gezondheidsprotocol gaat verder dan een jaarlijkse gezondheidscheck-up gekoppeld aan het vaccinatiebeleid. Het dient een **continue** monitoring door de dierenbegeleider **en** een **periodieke monitoring** (minimum 2 maal per jaar) door de dierenarts te garanderen.

De bedrijfsdierenarts is gespecialiseerd in de diersoorten en op de hoogte van hun taak als zorgdier. Deze dierenarts verbindt zich ertoe **maximaal preventief te werken** om ziekte bij de dieren en ziekteoverdracht naar de mens te voorkomen. Naast een maximaal vaccinatieschema impliceert dit een weldoordacht antiparasitair behandelingsplan. Bovendien

Zorgbeest

voorziet de bedrijfsdierenarts minimum 2 maal per jaar een gezondheidscontrole voor de dieren in het kader van een algemene:

- **fysische en fysiologische evaluatie** (gezondheid);
- **gedragmatige evaluatie**;
- evaluatie van het **welzijn** van het betrokken boerderijzorgdier.

De boerderijdieren worden bovendien dagelijks onderworpen aan een routinematige gezondheidscontrole door de dierenbegeleider of -verzorger. De resultaten van deze check-ups worden bijgehouden en kunnen te allen tijde bewezen worden. De **algemene dagelijkse gezondheidscontrole** omvat ongeacht de diersoort:

- algemene beoordeling: levendigheid en alertheid, locomotorische activiteit, ademhaling
- inspectie kop: uitvloeit of korsten t.h.v. ogen, neus en oren + eventuele zwellingen of speekselvloeit
- inspectie achterhand: mest
- inspectie huid: kale plekken, schilfering, korsten, ectoparasieten
- inspectie mest: normaal / afwijkingen.